

Asia: VN/25455/2023

Ehdotus Suomen REPowerEU-rahoituksen käyttökohteiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Bioenergia ry edustaa n. 250 organisaatiota monipuolisesti energiatuotannon ja biomassojen parissa.

Esitämme Suomen REPowerEU-rahoituksen käyttökohteiksi hankkeita, joiden toteuttaminen on mahdollista rahoituksen käytön tiukka aikataulu huomioon ottaen.

Kiinnitämme aluksi huomiota rahoitusesityksen sisäiseen jakoon, missä ilmeisesti yli puolet rahoituksesta esitetään viranomaistyön ja puolijulkisten laitosten toimiin, kun alle puolet rahoituksesta käytettäisiin todellisiin toteuttaviin investointeihin.

Vaikka sinänsä tuemme tavoitetta nopeuttaa hankeluvitusta ja lupien käsittelyä oikeuslaitoksessa, emme näe merkittäviä hyötyjä käyttää esitettyä tasoa rahaa luvituksen edistämiseen ennen kuin tätä tukeva lainsäädäntö on saatu voimaan. Rahojen käytössä tulisikin painottaa nopeita vasteita kansantaloudelle. Varsinkin pienissä tai keskisuurissa hankkeissa ympäristöllisten menettelyiden yhden luukun malli voi siirtymävaiheessa hidastaa valmisteilla olevien hankkeiden läpimenoaikoja.

REPowerEU:ssa asetetaan biometaanille vahva rooli. Tämän painotuksen tulisi näkyä Suomen rahoituksessa täysimääräisesti. Puhtaan siirtymän investoinnit-määrärahasta tulee osa käyttää investointitukiin biometaanin tuotantolaitoksille, erityisesti lantaa ja maatalouden sivuvirtoja käsitteleville laitoksille, joissa lopputuotteena olisi liikennekaasu raskaalle liikenteelle ja teollisuudelle.

Suomessa on useita biokaasulaitoshankkeita, jotka odottavat investointipäätöstä ja joille on aiemmin myönnetty energiatukea kansallisesta budjetista. Tukikelpoisuus mahdollistaisi jäädytettyjen hankkeiden kääntämisen kannattaviksi päivitetyn tukipyynnön avulla sekä hankepotentiaalin realisoitumisen EU rahoituksella kansallisen rahoituksen sijaan.

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi tavoittelee teknisten nielujen käyttöä ”merkittävässä määrin jo 2020-luvun kuluessa.” Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää hankkeiden edistämistä ja rahoittamista aivan lähivuosina. Puhtaan siirtymän rahoituksesta ja/tai Puhtaan energian ja materiaalivirtojen tutkimus- ja kehittämistoiminta ja pilotointi -osiosta tulisi rahoittaa hankkeita, jotka pilotoivat hiilidioksidin talteenottoa, hyödyntämistä ja varastointia sekä biohiilituotannon

skaalaamista. Biohiilituotannossa Suomi on hyvässä vaiheessa, mutta hankkeet tarvitsevat julkista rahoitusta, jotta teknologia saadaan skaalattua. Biohiilihankkeissa on ollut vaikea saada riittävästi investointipääomia, kun toiminta on sekä energiantuotantoa että hiilensidontaa eikä näin ollen ole asettunut selvästi energiatuen sekä BF-rahoitusten kehikkoihin.

Näiden hankkeiden läpivientiajat ovat toteutettavissa 2026 mennessä. Ne edistävät myös Suomen pääsemistä kärkeen alojen teknologiakehityksessä ja sitä kautta lupaavien uusien teknologioiden vientiä.

Suuria hiilidioksidin talteenottohankkeita on vaikea saada 2026 mennessä toteutettua, mutta pienemmät hyödyntämisen CCU-hankkeet voivat ehtiä, koska niitä on tällä hetkellä useita pitkällä valmistelussa.

Ehdotuksessa tulisi myös hyväksyä tukikelpoisiksi investoinnit olemassa olevien laitosten yhteyteen tehtävään hiilidioksidin talteenottoon.

Lopuksi esitämme, että Puhtaan energian ja materiaalivirtojen tutkimus- ja kehittämistoiminta ja pilotointi -osioon lisättäisiin sosiaalitieteellistä tutkimusta esimerkiksi Syken tutkimusosioon. Nähtävissä on selkeä tarve tutkimukselle hiilenpoistoista, esimerkiksi hyväksyttävyydestä. Vastaavaa tutkimusta on tehty Suomessa äärimmäisen vähän. Tämä hyödyttäisi hallitusohjelman tavoitetta hiilenegatiivisuuden saavuttamisesta.

Laurikka Harri
Bioenergia ry